

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Provincies un mes. . . . . 0'25 Ptas.  
Estranjé un any. . . . . 0'00 "  
Número corrent. . . . . 5 cents.  
No retornám ets originals.

Direcció y Redacció: Arabí 6-pral.  
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne



Directó, Administradó y Proprietari  
**ES MASCLE ROS**

(Tirada: 3300 exemplars)

SETMANARI BILINGÜE INIMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ

Hay que saberlo decir!

La pluma maestra del cívico D. Jerónimo Massanet, acertadamente inspiró en «La Vanguardia Balear» de la pasada semana, (N.º 202,) un artículo titulado «El Cetro de la Opulencia», tratando de las listas negras de los millonarios, en donde se destacaba la funesta figura del que todo lo abarca, todo lo consigue, todo lo puede, (¡miau!) pues que se figura ser el becerro de oro, a quien rinden culto las sanguijuelas que a su alrededor no se dan cuenta del alza de las subsistencias, pues que gracias a la testarudez de su caprichoso señor, entre pleitos, negocios y empresas, (aunque injustas) sin esforzarse en lo mas mínimo, chúpante crecidas sumas para que hierva el puchero.

Presenta al millonario en día de elecciones, cual si fuera un acérrimo y poderoso cacique; lo presenta enemistado con D. José Tous, a quien iba a aplastar, por el mero hecho de haber publicado un artículo a raíz del naufragio del vapor «Miramar» y por último, le aconseja que el dinero que se gasta en caprichos, mejor empleado estaría gastándolo en el esclarecimiento del tenebroso asesinato del Sr. Garau ocurrido en Valencia.

No hey há cap loco que s'apedregui sa seva teulada, pero ya que dicho millonario se ceba apedreando el tejado del que escribe estas líneas, impacientes aguardamos la hora en que lleguen los datos necesarios para tratar de este asunto, los cuales servirán para apedrear no su tejado, sino su caritativa persona sin el riesgo de ser procesados por injurias graves como en el presente.

¡Si le llegáramos a ver sentado en el banquillo! ¿Que somos mal entrañados? ¿Que somos vengativos? ¡Nada de eso! Si es cierto que Dios premia a los buenos y castiga a los malos, no está lejano el día en que veamos a la práctica aquello de: *Quien a hierro mata a hierro muere.*

La víctima de un millonario, es quien escribe en este momento y no le tiembla el pulso al afirmar que por ser el mas humilde, el mas huérfano de teoría, el menos capacitado y el mas arriesgado, es por lo que hay quien se ceba llevando a los Tribunales un injurioso folleto por él publicado, que dice en forma basta lo que floreadose han dicho, dicen y seguirán diciendo los maestros de la pluma.

JÓRGE MARTÍ ROSSELLÓ.

Ses olives d'en Pera

En Pera es s'homo mes aváro que ha nascut a n'es populós, orgullós y vistós Arraval.

De fedrí, no anave a n'es café per no gastá sa pesa, no fumava, sa mesclava amb sa jent que sortía d'es cine, d'es teatro, d'es toros o de cualsevol banda, per sentirné parlá y fe creure que hey havia anat.

Dijóus passat sa casá y veuréu fins a n'aquin punt arriben ses seues economíes.

Es vespre quant s'hen aná a colgá amb na Massiana (sa novia,) aquesta li digué que ahorrás tot lo que volgués, però que no la privás de menjá olives verdes es mitj-díes.

En Pera per no contradirli, sa gratá sa butxaca, y n'aná a comprá un velló de Ca Mestre Francisquet.

Es mitj-día les tragué totes dins un plat y entre tots dos les s'acabaren.

L'hondemá, na Massiana s'extrañá que en Pera domés tragué a sa taula mitj plat d'olives però no digué res, y les s'acabaren entre tots dos.

Es día sigüient, hen posá a dins es plat la mitad d'es día abáns y l'hondemá indignada na Massiana per que total hey havia mitja dotzená d'olives per tots dos, digué a n'en Pera:

—¿Com axí Peret meu, dilluns posares a sa taula un real d'olives, dimars la mitad, dimecres menos encare y avuy total mitja dotzena?

—Avuy n'hi heyá tant pocas (contestá en Pera) porque tú ets massa golafre, massa triada y poch esto-viadora.

—Si no t'esplicas mes clá....  
—Si heu fesses axí com jo heu fatj, avuy tendríem ses mateixes olives de dilluns.

—No t'entenç ¿y qué es lo que fás?

—Que m'envíy ses olives senseres y senseres les trech, l'hondemá fatj lo mateix y axí susesivament fins que desgraciadament rebenten de tant de passá per dins ses canonades corporals.

—¡Y are que dius!

—Que ses que mos menjarem tots dos dimars, eren ses que jo havia menjades totsol dilluns, ses de dimecres, eren ses que jo dimars....

Cuant sentí axó na Massiana sa jirá tot es seu cós, va perdre d'el tot sa gana y está tota sa setmana escopint sense repós.

CAP VERJO

Economisant

(Entre sogra y jenre)

—Guiém, es gás va molt cá, barato están es jornals y a mí hem costa dos reals per setmana es festetjá.

Axí es que tu molestet si estimes sa meua fia, vina a festetjá de día o sa butxaca gratet.

Amb so contadó de pessa, si veus que sa vá a apaga y sa teua hey vols tirá....

—Poch, poch; no aneu tant depressa. ¿Perque no comprau un chím, o un masseo?

—Jo no el vuy.

Va mes cá s'olí d'avuy que temps enrrera es sahím.

Si tu no hey veus solució, heurás de vení de día

o afluíxarté de sa fia.

—¿Afluíxarmén? ¡Axó no!

Estich per ella xiflat, estich loco, estich violent

y antes que axó, pues consent festetjá amb s'obscuridad.

—A les foscas gran tunant?

—¿Que no veus que no podreu?

—Que sí.

—¿Com vos entendreu?

—Facilment; paupant, paupant.

ES MASCLE ROS.

Carta uberta de Lluchmajó

Señó Directó de Foch y Fum:

Molt li agrahirém si mos dona hospitalidad a n'es seu fogueró, per sorti en defensa d'es nostro amor propi, ultrajat per un Alcalde de quincalla. Favó que esperám obteni de sa seva amabilidad.

Cuatre víctimas de s'alcohol!

Señó D. Pera.... Alcalde.:

Molt señó seu.... y d'es seus. ¿Mos sabría dí señó Alcalde, si per un casual, te amor propi, o com diríen es mas lletruts susceptibilidad?

Noltros que no el tením conceptuat cap cafe, (ses apariencies enganen,) mos prením sa llibertat de contestarmós sa pregunta afirmativamente.

¿Mos podría dí igualment D. Pedro de ses nostres penes, com pensaría, que faría si ses seves faltas, es seus defectes, (tots es mortals tenim es nostros enca-

re que n'hi haje de mes preferits) trascendissen a sa publicidad?

Segurament que sa pendría sa justicia per ses seves mans.

Pues be señó Alcalde; Noltros tan humilds com som, hem demostrat que tal caballerosidad (de voste divorciada desgraciadament) contestant amb un compasiu arrufament d'espatles a s'agravi per voste inferit a sa nostra dignidad de ciutadans.... honrats ¡eh! encare que gats.

Y no mos vulga creure desconeixadós de totes ses negrures de sa seva vida. Mes jove l'hem conegut D. Pera. Tenga per ben entés, que si callám, es per que es conversá está reñit amb sa vergoña y educació, som apreciats de tot ser civilizat y d'els quals voste per lo vist n'está falt.

Servidos seus:

NOLTROS SOM CUATRE.

Per "Llevant" d'Artá

«D. Antoni Esteva Amorós, (a) Regalat cap del partit lliberal, ha llogat el Teatre de Ca'n Mas, que fins ara havia ocupat el Círcol d'Obrers Catòlics. Segons diven l'idea es, instalar el Centre Lliberal en els alts i aplegar elements de la Societat Obrera i alguns altres per reconstituir la Societat d'Instrucció i Recreo qu'en altra temps existía, i que de tot tenia manco instrucció. Aixó, es casi segur que p'el Carnaval de l'añy vinent no faltarán els consabuts balls de máscaras i demés que en l'altra temporada armaren. Si aixó han de fer, no li diguin d'Instrucció, i possin sincerament, "Societat de balls i altres recreos".»

Es retay que acabau de lletjá, el publicá es *minervista periodiquetxo* «Llevant», día 23 de Febré a n'el cual dedicaré un llarch, exténs y sabró article, que dat a s'escás espay que disponch a n'es Foch y Fum, ma vetj precisat a ferló durá unes quantes setmanes, però no per aixó, deixaré de tení sa mateixa sustancia que si fos publicat amb una sola tongada.

No faré abús de sa Gramática, Ortografía, Teología ni Lógica, per que es meus escassos estudis, no me permeten dominá tals branques de sabiduria, però clá y llampant defensaré es bons fins d'es Centro aludít, y s'honestidad de ses honrades persones que a éll concurren y que avuy degut a s'estupidés d'un articulista catòlich-apostòlich-revenjólich, sa veuen injustament remolcades.

Un párrafo de «Llevant» és es que m'indueix a escriure que es sigüient: «de tot tenia manco instrucció.»

¿Que sa feya allá dedíns, señó Directó de «Llevant»? ¿Sa feyen actes inmorals que llevassen s'honra a cap atlotá o que s'enseñás sa corrupció, es robo o s'art criminal? Desitjaría ma contestás.

(Continuará)

Un conséy com un reméy

¡Jugadós tots! Si voleu que ningú may vos supér, facilment heu obtendreu. Es precís que elejiguéu billars d'en Nadal Ferrer.

D'Inca

Día 7 Mars 1918, numerós públich, presencia es toros desde sa barrera de s'Ajuntament.

Queda aprovada s'acta anterió.

Es Secretari manifesta que el S.º Arquitecto ha enviat es plano per sa Cortera lo cual demostra que sa reforma general ha entrád ja dins terreno actiu com es derribo de s'Illeta Jané, que comensá dilluns passat.

El S.º Gelabert (D. Juan,) sa lllamenta de que a dins Inca abundan es mal criads que desatenen sas disposicions d'es Consistori, lo cual va subseint en sos MORRALS per cans y cussas.

¿Perca aquest bon señó, ja que mos diu que abundan es mal criads, no mos parla de mal pagadós de sóla de tiempos lejanos a CAN LLOVISET y axí ni hauría un poc per cada cual?

El S.º Amengual, parla d'es proyectad Hospital. Ja anám a rumbo. Que siga y iara ve lo bñ!

¡Badau es pampols! Se lamenta el S.º Reus, de que varios compañeros de Consistori, tanguent demund es tapete a resoldra asuntos de molla trascendencia no los vejin es pel, y aquí fue troya; mestra Juan Gelabert pren sa paraula y comensa diguent; que aprofitand sa ocasió de haver focad s'asunto de marras son compañero de Consistori D. Ramon Reus, y fent ja dos mesos, que tenia en cartera es proyecta de interpelá en tal sentid, tenia moltas cosas que añaadí a lo dit per tan simpalich compañero.

¡Es lamentable! (va diguent) y mareix sa mes enérgica protesta de part de los electós qui lo elegiren y de sa Ciudad Inquera en massa tot aquell Consejoal qui en visperas de eleccions ini dorm!... ini menja! y dedica totas sas sevas energias CASSANT electós, y luego deixan de asistir a ses sesións.

Podrá teni ravó pero ño ta sembla poble, que es mes preferible deixá de asistir, que prestarse a consumá acuerdos ilegals, (cosa que ell ha feta) y dirmos en plena sesió que opinava havia arribada s'hora de fé una ALCALDADA?

Quin Ciudadá Inquero dupta encara de sas llepades de cresta fetas p'el ZAR d'INCA a un señó conegud nostro, en so unich fi de mendigá s'ACTA y antes molt al contrari no li deixava pel condret y el criticava?

Estiga tranquil y seguí nostro ZAR, que no foren els seus trabais los qui el feren membra que molt bé sab ell, y sa Ciudad Inquera varen ésser ses allisades de pel.

Per avuy prou, y articles sucesius serán objecta de mes aclaracions, ¡visquem y coses veurém!

BARBÓ.

NOTA.—Seguríssim estig que lo mes llamatiu d'el meu escritexo, entre ets Inqueros, será lo que afecta a sa «sòla de Can Lloviset» y lo de ses «lepades de cresta».

Si algún curios de fora d'Inca, té interés en mes esplicasions, podrá adquirirlos entrevistandse en cual-sevol Inquero.

Es milló pintó de Palma

En Gay sempre va depressa, de feina may n'está buit, per lo cual sempre n'hi vessa mentres tots li donen pressa. Plassa Sant Antoni 8.

ESTELLICONS

Atencions.

Amb atent B. L. M., mos notifican sa constitució d'es «Centro Republicá d'es quin districte» a n'es carré de la Ma n.º 24.

Agrahim s'atenció que amb noltros ha tenguda es seu President D. Antoni Coll Manresa, desitjam prosperidat a n'es non Centro, el cual despendeix aromas de Progrés y Renovació que es lo que España mes falta fa.

Salud y Republica.

D. Domingo Torrents Roca, mos comunica que es seu difunt tio D. Ricardo Roca (a. p. d.) l'ha fet hereu únich de s'important y antiga Casa Roca, el cual s'ofereix a noltros com noltros l'ofereim a n'es públich, per tot lo quant necesitin referent a n'es ram que ell sa dedica.

Agrahim s'atenció, desitjantli prosperidat.

Hau agrahim y aplaudim.

Sa señora viuda de D. Ignaci Figuerola, seguint s'antiga costum d'es seu malograt espós que tenia de regalá anualment es dia de Sant Jusep honos de pá y arrós p'es pobres, mos n'ha enviats cinch de cada classe, els quals hem repartits entre sa gent necesitada que mos frecuenta.

Agrahim y aplaudim tant humanitaria y meritoria obra, digna de sa caritativa persona que la dú a cap.

D'es tren de Solle

Sería necessari ensenã de modós a n'en Marti es nebot d'en Torrén es Potecari y revisó d'es tren, y es mateix temps ferli comprendre, que es militars tenen sa sagrada obligació de presentarse puntuals a n'es corté y no perque ell tenga una consigna dada per sa Compañia, que per no transijir, venga es cas d'havé d'aná un homo a presill.

Per aquest pich, domés l'avisám.

Suplicats

M'he informat p'es caixista y revisat s'original, amb el cual m'he convensut que sa famella d'es caramello, no es de Fornalutx, sinó que es de Son Servera y ben serverina.

Alaroncrades

Partida de cavall y arribada d'ase; axó es lo que tenen es nostros polítics. Sa víctima mes inmolada, sempre sol essé s'Alcalde que actúa de trinchera per ampará es cops que neixen de ses proposicions d'es seus compaiys de Consistori y ja que no ve d'un, ahí va eso.

Diumenje passat en Toni Calent sa fe seva una carretada de coils que anava destinada a sa nostra Plassa y dues mes que hen quedaven, en Pera de Pórtol les compra, quedantse únich y exclusiu dueño de ses coils, poguent vendrerlés a peseta y a sis reals cada una y com que ets alaronés tenim dobbés de mes, hey volguérem afeji ses patates dolentes a 0'35 pts. kg. y com no son tots es que tengan blat venal, hey faltá poch per haveri can-can.

Axó no es res, però l'hey feim a sebre, perque es ball dins sa Corema, es fruita fora temps.

Es Corresponsal.

Telegrama de Lluhmajó

Semana próxima Maestro Sobrasada despide niños no van ofioio conferencias suspendidas orden Andreu Lloch Sagrat cosas feas dicho tipo mas que monos y monas.

Agencia Progreso.

D'es Pont d'Inca

Lluhida y animada amb extrém, resultá sa funció que a benefici de ses families de ses víctimes d'el «Miramar» sa celebrá diumenje passat a Can Bayé, ahont sa recaudaren 112 pts.

Lo que amb veritat mos extraña, va essé que es que sa tildan caritativ, donassen funció a n'es magatzém d'ets Obrers Católics.

Un aplaus a n'ets organizadós y demés que prengueren part a dita velada, a n'els quals los quedarán eternament regonescudes ses viudes y huerfanos d'el «Miramar».

De sa Pobla

La setmana passada vatj veure ses Arrosseres que prenien es tren y devallaven cap a Palma. ¿Que anaven a fé? ¿No les coneix vosté señó Directó? Si les coneix, ja mos enviará a dí que feren, perque es poblés estám intranquils per sebre ses feines que poguesen teni a sa Ciudad de sa Font de ses Tortugas, ahont son amb abundancia ses tortugas que hey tortuguetjen.

De s'Arraval

Chocolate, ¿que es cap paraule privada per «La Lliga d'el Bon Mot»? Si no heu es, mos extraña molt de que sa confitera d'es carré de Sant Matjí, li sortís mes furiosa que un Miura a una dona que equivocant es portal va guaitá y demaná: ¿Que es aquí que fan chocolate?

¿Que sa va mal entendre sa confitera o era que estava mal humorada?

Per sa nostra part creim que perventura conegué sa dona que guaitá y com aquesta ha estada molts d'anys a Sevilla y avuy corren molts de duros sevillanos que no passen p'es calaix, tampoch no volgué que sa sevillana passás p'es portal, considerantle una pesa falsa.

¡Heyá diferencia! ¡Hay que distinguir!

Noticies de Felanitx

Referent a s'embarc clandestí de s'Espinagan, segóns sa diu dia 25 horabaixa, un buch abanderat inglés, entrant dins una cala embarcá: 2 sachs d'arrós, 5 de monjetes y 60 de blat.

Si ve es cas ja publicarem es noms d'aquests Villillos que sercan matarmós de fam.

Un aplaus a s'Alcalde, per havé convertit sa pescateria que antes era un focó d'infecció, amb un hijienich y elegant mercat de peix, y una protesta contra ell mateix, si no posa coto a n'aquest comerciant de Santany que acapara es peix de Porto-Colom, quedant a Felanitx es peix que ell no vol, el cual pagám a un preu mes elevat que es que señala sa tassa.

Diumenje passat, ses patates les pagavem a 0'40 pesetes kg. y eren dolentes.

¿Es just axó señó Alcalde? Esperám remey.

NOTA: La setmana qui ve, parlarém sobre ets atrassos d'es consums.

Frases célebres d'es nostros Ajuntament

De sa sesió de diluns passat 11 de Mars.

De D. Bernal Obrador: (parlant de rebaixá s'impost d'ets alcoholis.)—Ets obrés quant surten de sa feina, ¿si no van a pendre una copa que han d'aná a sentí es sermó? (Parlant d'es contratista d'es cans, el cual hen matá molts segóns diu el Senó Pou.)—¡Mes que contratista, aquest señó es un Rey Herodes!

D'es compañero Llorens Bisbal: (Parlant de s'escarós estat de Palma.)—Son tants y tant grossos es bassióts que heyá p'es carrés de Palma, que aviat hey neixerán peixos.

Te rahó y l'hey aplaudim.

Dz sa Llonjeta

Si duís es dobbés contats, no aneu a n'es fondutor de sa Llonjeta, perque si l'amo vos diu que d'un platet d'olives y un cortó de ví vol cobrá dues pesse-

tes, no tendreu mes remey que pagá o de lo contrari vos sortirá en Malòndra de Binisalem revolver amb ma y o pagau, o avisau es baulé y es cotxo d'es morts, o vos na durán a n'es Cementeri sense baul y amb so carro d'es famaté.

De Sanselias

S'altre diumenje a sa missa de les vuit, mentres es Rectó predicava demunt sa trona, que son es miracles que sap fé, no sé per quin intent degué dí una dona:

—Si tenia un fust, l'hey tirava a sa boca perque acabás de lladrá.

Avisám s'escolá, perque no deixi entrá cans a l'iglesi, ja que entrá animals tant mal educats a dins un temple, está molt lleitx.

D'Esporles

A voltros jenres de Son Dameto vos vuy fé a sebre, que anéu molt alerta quant vos n'anau a la mala hora amb so fanalet encés, a no sorti d'es camí, perque ja heu veis; podria sucsehi algún lío mes p'es poble y ja basten es que hey há.

Estau molt esposats voltros que anau amb tant bona intenció, que desviásseu es camí y alguna d'elles caigüés malament y s'aficás una espina d'aquelles que no deixen senti es dolor d'es seu pich, fins d'es cap d'algún temps d'haver.... lassé aficada. Sols es un avis que vos dona un compaiy d'hotel: ¡Ay....!

Pam—Pom.

D'Establiments

¿Vos recorda d'aquell banquet que feren ahont D. Aleix Carbella digué que per treure llet a sa vaca l'havien d'agafá p'es bragué y no p'es cap si es volien alliberá de bañades?

Idó are que ja mos han posat es jou, ells sa beuen sa llet y sa menjen ses popes, deixantmós per noltros ets óssos y si no heu creis, aquí van uns cuants botóns de mostra.

L'amo de Son Bauzá, te ses bistis dins s'estable y no te cap jornalé ni missatje y un atlotet de 13 anys que tenia, fiy de viuda pobre, l'enjegá sense acabarli de paga es mes. L'amo de Son Español, ha aumentat una pixerada ets homos, però los ha llevat sa lleña, perque es costat d'ets altres anys, avuy val un capital. ¡Viva sa desigualdad y explotació!

De s'Arranjassa

Fatj a sebre a n'es pinxos balladós que sa figuren tayá es bacallá, de que per molt que s'estirin, el sa menjará un altre, igualment que a ses xiflades que es creuen teni es mascle segú, de que es milló dí queda-rán plantades y a vesti sants tota la vida.

A uns y altres, los recomañ que s'esmendin, o si nó hen tornari, los publicaré es noms.

Couplets de FOCH y SUM

Axó es un esclát

Música de «Ay Melitón»

Na Juanita, sempre es queixa de que es roñóns li fan mal.

Y la pobre—tant engreixa que ja pareix un timbal.

¡Pobre atloia, sa que deixa s'alegría principal!

Com que aumenta,—tot s'esqueixa....

¡Mal viatge es Carnavall!

Segóns diu ella, ballant caigüé, De mala forma y un cop sa fé...

Axó es un esclát, axó es un esclát molt mal de curá

si no tróba na Juanita un curandero per casá.

Axó es un esclát, axó es un esclát que no es curá may.

Es un cop covát que enfita y que obliga a essé mamáy.

ES MASCLE ROS

Couplet per la setmana qui ve: «S'HORA D'ES BALL» Música de «La hora del te.»

Carré--Conquistador N.º 16--Palma

Encare no está venut aquell billar d'ocasió. Heyá un negoci crescut y no será es temps perdut si anau a concertarlo.